

Eko-Terörizm Kavramı Üzerine Bir Tartışma: Yeryüzü Kurtuluş Cephesi ve Hayvan Kurtuluş Cephesi'nin Analizi

A Discussion on the Concept of Eco-Terrorism: An Analysis of the Earth Liberation Front and Animal Liberation Front

Ayfer GENÇ YILMAZ*

Öz

11 Eylül'ün ertesinde bir hayli tartışmalı terörizm kavramını yeniden tanımlamaya yönelik genişçe bir akademik tartışma ortaya çıkmıştır. Bir taraftan, siyasal otoriteler ve genel olarak güvenlik kurumları kavramın anlamını genişletmeye başlarken, diğer taraftan çok sayıda araştırmacı temel hak ve özgürlüklerin istismarını engellemek amacıyla terörizm kavramının sınırlarını çizmek ve ona belirli ve nesnel bir tanım vermek için çaba sarf etmiştir. Bu süreçte, uluslararası terörizmin yükselişine yönelik artan ilgiye rağmen, diğer taraftan, ABD'de bir başka terörizm türü – yerel terörizm – kendini göstermiş ve beraberinde tartışmaları tetiklemiştir. 2000'li yıllarda FBI masum insanların mülkiyetine yönelik zarar verdikleri ve terörist saldırılar düzenledikleri gerekçesiyle eko-terörizmi ABD için en önemli tehlike olarak gördüğünü açıklamıştır. Bu çalışma, bir ekolojik örgütlenme olarak Yeryüzü Kurtuluş Cephesi ve hayvan hakları örgütlenmesi olarak Hayvan Kurtuluş Cephesi'ni analiz etmektedir. Çalışma, bu hareketlerin stratejileri ve kundaqlama ve genel olarak mülkiyeti yok etmeye yönelik faaliyetlerini incelemek suretiyle terörist olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağını tartışmaktadır. Bunun için çalışma, Ganor'un terörizm tanımını kullanacaktır. Eko-terörizm üzerine yapılacak tartışma üzerinden, çalışma, Ganor'un terörizm tanımının eksik ve yetersiz yanlarını ortaya koyacak ve daha iyi yapılandırılmış bir terörizm tanımı sağlamak amacıyla gerekli kriterleri göstermeye çalışacaktır. Bu doğrultuda, terörizm için önerilen tanımların bir fiilin sivillere yönelik olduğunda mı şiddet içerdiği yoksa mülkiyete yönelik olduğunda dahi şiddet içeren eylem olarak nitelendirileceği hususunda karar vermesi gerekmektedir. Ayrıca, ortaya konulacak yeni tanım, sivil hedeflerin kim ya da neler olduğunu da açık bir biçimde betimlenmelidir. Son olarak, ELF ve ALF eylemlerinin insanlar arasında korku yaratıp yaratmadığı üzerinden değerlendirilmesi gerçekleştirilmelidir. Bu sonuncu kriter Ganor'un tanımının eksik yanını da açığa çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: terörizm, eko-terörizm, Yeryüzü Kurtuluş Cephesi, Hayvan Kurtuluş Cephesi

Abstract

In the aftermath of 9/11, a vast scholarly debate has arisen to redefine the highly contested concept of terrorism. On one side, political authorities and security institutions gradually expanded the term's meaning. On the other side, many scholars intended to give an objective and precise definition to prevent the abuse of fundamental rights and freedoms in the name of the war against terrorism. During

* İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, e-posta: agenc@ticaret.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4714-0639

the same period, despite the increasing attention given to the rise of international terrorism, in the US, another type of terrorism – domestic terrorism – has shown up and triggered a series of debates. In the 2000s, the FBI defined eco-terrorism as the most dangerous threat for the US as ecological groups damaged the property of innocent civilian people and committed terrorist attacks. This paper analyzes two ecological and animal rights movements (Earth Liberation Front, ELF and Animal Liberation Front, ALF). It focuses on these movements' strategies and activities, such as arsons, monkey-wrenching and property damage to decide whether they can be classified as terrorists. For doing that, the article uses Ganor's definition of terrorism. Through the debate on eco-terrorism, the article aims to put forward the still imprecise part of Ganor's definition and demonstrate the necessary criteria to be established to provide a well-structured definition for the concept of terrorism. In this regard, the definitions suggested for terrorism must decide whether an act is accepted as violent when directed toward a civilian or property damage can be conceptualized as violent. Moreover, the newly established definition must clearly explain who or what civilian targets are. Finally, the acts committed by the ELF and ALF must be evaluated on the ground of fear they provoked among people. This last criterion reveals the missing part of Ganor's definition.

Keywords: terrorism, eco-terrorism, Earth Liberation Front, Animal Liberation Front

1. Giriş

Soğuk Savaş dönemi boyunca uluslararası sistemin iki kutuplu yapısı çerçevesinde güvenlik ortamı büyük ölçüde devletler-arası savaş üzerinden tanımlanmıştır. Söz konusu uluslararası ortamda, terörist gruplar da büyük ölçüde ulusalcı ve ideolojik ayrımlar ekseninde konumlanmıştır. Rapoport'un terörizmin tarihini dört dalgaya ayırmak suretiyle ele aldığı çalışmasına referansla, Soğuk Savaş boyunca ikinci dalga (ulusalcı) ve üçüncü dalga (sol) terörizmin hüküm sürdüğü söylenebilir. Dördüncü dalga olarak adlandırılan İslami radikal terörizm ise yine Soğuk Savaş süresince ve özellikle 1979 yılında SSCB'nin Afganistan'ı işgalinin mümkün kıldığı koşullar ve İran Devrimi'nin verdiği ilhamı arkasına almak suretiyle ortaya çıkmıştır.¹ Soğuk Savaş ertesinde devletler arası mücadeleler yerini büyük ölçüde devlet içi çatışmalara bırakırken güvenlik ortamı da yeniden yapılanmıştır. Bu bağlamda, terörizm Soğuk Savaş ertesi dönemin en önemli güvenlik meselelerinden birini oluşturmuştur. Özellikle, 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından terörizm daha çok radikal ya da İslamcı terörizm adıyla özellikle Batıyı tehdit eden bir yeni güvenlik tehdidi ve yeni bir savaş alanı olarak algılanmıştır.² 11 Eylül ertesinde terörizmin hem akademik çalışmalarda hem de medyada giderek önem kazanması dışında, ABD'de küresel terörizmin yükselişe geçişi ile aynı dönemde, yerel niteliğe sahip bir başka terör tehdidi söylemi de dikkat çekmeye başlamıştır: ekolojik/çevresel terörizm.

1 Rapoport'a göre tarihsel süreç içerisinde ikinci dalga terörizm 1920-1960 tarihleri arasında, üçüncü dalga terörizm ise 1960-1980 döneminde hüküm sürmüştür. İkinci dalga olarak nitelendirilen milliyetçi terörizm büyük ölçüde polis ve askere yönelik gerilla saldırıları şeklinde bir yöntemi benimserken, üçüncü dalga terörizm olarak adlandırılan sol terörizm daha çok uçak kaçırma ve siyasi cinayetler gibi yöntemleri kullanmıştır. İkinci dalga terörizm Avrupa imparatorluklarını hedef almak ve onlardan ayrılmak suretiyle kendi ulus-devletlerini kurmayı hedef olarak belirleyen gruplar tarafından temsil edilirken, üçüncü dalga terörizm ABD'ye ve emperyalizme karşı mücadele yürütmüştür. Terörizmin dalgaları hakkında ayrıntılı bir analiz için bkz. Rapoport, 2004.

2 1990'lı yılların sonunda ortaya çıkan ancak özellikle 11 Eylül saldırıları ve El-Kaide ile birlikte daha da keskinleşen eski terörizm ve yeni terörizm tartışması için bkz. (Crenshaw, 2008; Gofas, 2012).

1999 yılında çevreye ve doğaya zarar verdiği gerekçesiyle bir kayak merkezine yönelik olarak gerçekleştirilen kundaklama eyleminin ardından ELF, Federal Soruşturma Bürosu (*Federal Investigation Front, FBI*) tarafından 2001 tarihinde resmen yerel bir terörist örgütlenme olarak tanımlanmıştır. FBI'nın terörle mücadele biriminin başında yer alan isim James F Jarboe (2002), ilgili Kongre oturumunda çevresel saiklerle hareket eden örgütlenmeler olarak ALF ve ELF'nin ABD için derhal önüne geçilmesi gereken ciddi bir terörist tehlike oluşturduğunu söylemiştir. ABD'nin Oregon eyaletinde başlatılan ve ilgili aktörleri topyekûn eko-terörizm faaliyetleri üzerinden birleştiren çok kapsamlı Backfire Operasyonu kapsamında FBI; çevre ve hayvan hakları alanında terörist faaliyetler yürüttüğü, kundaklama stratejisini kullandığı ve bunların sonucunda yüksek bir mali kayba yol açtığı gerekçesiyle ELF ve ALF adlı örgüt mensubu eylemcileri tutuklamıştır (Ward, 2008). FBI'ye göre, yerel terörist örgütlenmeler olarak ELF ve ALF oluşturdukları tehdit bakımından terörist örgütler sıralamasında İslamcı radikal terörizmin hemen ardından ikinci sırada gelmektedir (Watson, 2002).

Miller (2000), içinde bulunduğumuz milenyumun en önemli tehditlerinden biri olarak eko-terörizmi sayarken, Amster (2006) eko-terörizmi özellikle 11 Eylül ertesinde giderek genişleyen terörizm tanımını eleştirmek suretiyle ele almaktadır. Buna göre; yasa, istihbarat ve kolluk alanlarında yetkili olan otoriteler, çevreci faaliyetleri terörizm kavramı ekseninde tartışmak konusunda gayret göstermektedirler. Nagtzaam ve Cheltenham (2017) yakın tarihli araştırmalarında söz konusu çevresel örgütlerin suç faaliyetlerini terörizm kavramına referansla analiz etmektedir. Bu bağlamda, *Sea Shepherd Conservation Society* (Deniz Çobanı Koruma Derneği), *Earth First* (Önce Yeryüzü) ve onun varyantı olarak ELF ve ALF tartışılmaktadır. Bunun dışında, ilgili örgütlenmeleri bir terörist grup olarak nitelendirmekten uzak; ancak onların radikal karakteristiğinden bahseden çalışmalar da mevcuttur (Cianchi, 2015). Eko-terörizm kavramını somut veriler üzerinden inceleyen Carson, Lafree ve Dugan (2012), 1970-2007 tarihleri arasında söz konusu çevre ve hayvan hakları örgütlerinin sivillere yönelik şiddet içerip içermemesine referansla terörist ve terörist olmayan suç faaliyetlerini ortaya koymaktadır. Joosse (2012) ise eko-terörizm kavramının bir toplumsal inşa olarak nasıl oluşturulduğunu New York Times gazetesinin ilgili haberlerini tarayarak analiz etmektedir. Grunewald ve arkadaşları (2015) ise eko-terörist gruplar tarafından seçilen hedeflerin analizini gerçekleştirmektedir. Türkiye'de terörizm üzerine literatürde eko-terörizm layığıyla incelenmemiştir. YÖK veritabanı üzerinden yapılan taramada çevresel terörizmi ele alan herhangi bir lisansüstü teze rastlanmamıştır. Önemli bir istisna, SETA bünyesinde Güngörmez ve Alkanat (2019) tarafından hazırlanan ve PKK'nın kundaklama faaliyetlerini çevresel terörizm kavramı temelinde inceleyen rapordur. Benzer bir yaklaşımla Akyüz (2020) de PKK terörist örgütlenmesi üzerinden Türkiye'de çevresel terör kavramını analiz etmiştir.

Elinizdeki çalışma, Ganor'un (2002) terörizm tanımı üzerinden bir eko-terörizm tartışması gerçekleştirmek niyetindedir. Ganor (2002) 11 Eylül saldırılarının sonrasında genişleyen terörizm tanımını nesnel bir zemine yerleştirmek amacıyla daraltılmış bir terörizm tanımı önermektedir. Bu doğrultuda, terörizmin sivillere veya sivil hedeflere yönelik olması şartını tanıma dahil etmektedir. ELF ve ALF örgütlerinin eylemleri ve eko-terörizmin temel tartışma alanı olarak mülkiyete yönelik

zararın nasıl ele alınması gerektiği sorunsalı üzerinden Ganor'un tanımının işlevselliği ile yeterliliği çalışmanın temel tartışma sorunsalını oluşturmaktadır. ELF ve ALF örgütlenmelerinin araştırma alanı olarak seçilmesi tesadüfi değildir. Birçok araştırmacıya göre, ELF ve ALF'nin ortaya çıkışı ile ekolojik harekette ilk defa doğrudan eylem anlayışına geçilmiştir (Pellow, 2018, s. 84). Doğrudan eylem stratejisine geçilmesi ile şiddet içeren saldırıların artışı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Halihazırda (eko)terörizmin tanımına yönelik tartışma da kullanılan şiddetin kime yönelik olduğu ile ilgilidir. Aynı zamanda, ABD'de 1993-2001 tarihleri arasında gerçekleşen yerel terörizm saldırılarının çoğunluğu ELF ve ALF tarafından üstlenilmiştir (FBI, 2005, s. 41).

2. Terörizmi Tanımlamak

Terörizm kavramı üzerine gelişen akademik literatürün temel sorunsallarından birini bizzat kavramın tanımlanması hususu oluşturmaktadır (Laqueur, 1989; Ganor, 2002; Weinberg vd, 2004; Pedahzur vd, 2004). Buna göre, terörizm "özünde tartışmalı" bir kavram olarak nitelendirilir (Connolly, 1993). Bu zorluk bizzat akademik çalışmaların nesnel verileriyle de ispatlanmıştır. Örneğin, Schmidt ve Jongman (1988) terörizm üzerine o güne kadar yapılmış bilimsel çalışmalar üzerine gerçekleştirdikleri veri analizi ve literatür değerlendirmesi sonucunda yaklaşık olarak yüzü aşkın terörizm tanımının var olduğunu tespit etmiştir. Aynı doğrultuda, terörizm üzerine çalışan başlıca araştırmacılardan biri olan Walter Laqueur (1987, s. 7-302) terörizm kavramı üzerine ondan sonraki araştırmacıların üzerine odaklanacağı ve çalışmalarını şekillendirecek olan temel ikilemi ortaya koymuştur: Birinin teröristi diğerkinin özgürlük savaşçısıdır³ (*one man's terrorist, another man's freedom fighter*).

Terörizm üzerine yapılan kavramsal tartışmalarda ve terörizmi tanımlamaya dair gerçekleştirilen akademik çalışmalarda Laqueur'un bahsettiği bu ikileme sıkça atıf yapılır (Ganor, 2002). Bu sayede kavramı tanımlamayı zorlaştıran temel hususlar ortaya çıkmaktadır. Buna göre, terörizmi tanımlamanın temel zorluğu özünde siyasal olan kavramın, aynı zamanda, kavramı tanımlayan kişinin öznel değerlendirmeleri tarafından belirleniyor olmasından kaynaklanmaktadır: Özetle, Laqueur tarafından ortaya konulan bu ikilem terörizmi evrensel ve nesnel bir biçimde tanımlama işini zorlaştırır çünkü, ilk olarak, terörizm ve terörist kavramları genel olarak tanımlayan kişi/ devletin sübjektif kanaatine göre belirlenir. İkincisi, her iki kavram da siyasal bir niteliğe sahiptir⁴ (Kennedy, 1999).

Söz konusu kavramsal tartışmaların karmaşık niteliğine rağmen, genel olarak üzerinde uzlaşıya varılmış ve terörizmin asgari bileşenlerini oluşturan temel karakteristiklerden bahsedilebilir (Monaghan, 1999). Buna göre, terörizmi tanımlayabilmek için başlıca iki bileşenin mutlaka

3 1931-1948 yılları arasında faaliyette bulunan Siyonist paramiliter bir örgütlenme olan Irgun'un liderlerinden Menchem Begin takipçilerine özgürlük savaşçılığı diye hitap etmenin propaganda açısından büyük avantaj getirdiğini ilk fark edenler arasında yer almaktadır (Pedahzur vd, 2004, s. 778).

4 Örneğin Ganor (2002, s. 288) Suriye, Libya ve İran başta olmak üzere birçok ülkede şiddet içeren faaliyette bulunan kişi ya da grupların meşru amaçlara sahip oldukları gerekçesiyle terörist olarak nitelendirilmemeleri yönünde lobi faaliyeti yürütülmekte olduğundan bahsetmektedir. Benzer şekilde, terörist gruplar listesinin her yıl değişmesi ve değişimlerde ülkeler arası çıkar ilişkilerinin de önemli bir etken olması da yine bu tezi doğrulamaktadır.

birlikte var olması gerekir: şiddet ve bu şiddetin belirli siyasal, dini ya da ideolojik hedefi gerçekleştirilmeye yönelik kullanılıyor olması (Chomsky, 2001). Bunlardan birincisi, terörizmin siyasal/ideolojik/toplumsal hedeflere yönelik olması gerektiği, onu daha çok kişisel alana yönelik olan suç türü eylemlerden ayırır. Terörist faaliyetin şiddet içeriyor olması ise, onu, barışçıl protesto gösterilerinden ya da muhalif eylemlerden ayırır. Dolayısıyla söz konusu bileşenlerin tanımlanması işlevseldir. Öte yandan, terörizmi tanımlamaya dair tartışmaların esasen bu iki bileşene odaklanması nedeniyle kavramın tanımı bir hayli geniş ve muğlak kalmıştır. Bu niteliklere sahip olan terörizm tanımı güvenlik ile temel hak ve özgürlükler dengesinde ağırlığın birinciyi doğru verilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Terörizmin geniş veya dar tanımlanması hususuna dair devam etmekte olan anlaşmazlık 11 Eylül saldırılarının ertesinde terörizmin siyasal ve popüler tartışmaların temel kavramlarından biri haline gelmesi ile birlikte daha da derinleşmiştir. Bundan sonra, özellikle kamu düzenini ön plana yerleştiren otoriteler, ortaya çıkan her tür muhalif eylemi denetim altında tutmak amacıyla terörizm tanımını genişletme girişiminde bulunmuştur. Bu anlayışın yasal düzeyde somutlaşmış en önemli örneklerinden biri, 2001 tarihli ABD'nin *Patriot Act* (Vatanseverlik Yasası) adlı yasal düzenlemesidir. ABD Vatanseverlik Yasası terörizmi ve terörist faaliyeti/teröristi olabildiğince geniş ve muğlak bir biçimde tanımlamaktadır. Bu tanıma göre, ABD'nin ceza hukukunu çiğneyen insan hayatına yönelik olarak tehlike oluşturan faaliyetler, sivil halkı baskılamak ya da korkutmak niyetini hedefleyen faaliyetler, bir hükümet politikasını topyekûn yıkım, öldürme, kaçırma yoluyla değiştirmeye dönük olan ABD yasal sınırları içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler terörist faaliyet ya da terörizm olarak tanımlanmaktadır.⁵

Terörizmin bu şekilde geniş ve muğlak biçimde tanımlanmasına yönelik eleştiri ve itirazlar, 2001 sonrasında temel hak ve özgürlükler alanında küresel düzeyde görülen kısıtlamaların artması ile birlikte büyümüştür. Terörizm üzerine bilimsel çalışmalar yürüten uluslararası düşünce kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve dernekler bu noktada terörizmin tanımının daraltılması, sınırlarının daha belirli hale getirilmesi ve bu sayede her türlü siyasal muhalefetin terörist sıfatı ile değerlendirilmesinin önüne geçilmesi için çaba sarf etmiştir. Örneğin, terörizmle mücadele alanında faaliyet yürüten *International Center for Counter-terrorism*⁶, terörizmle mücadele politikalarının önleme faaliyetlerini tasarlarken aynı zamanda hukuk devleti sınırları içinde kalmayı başarması gereğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda, terörizmi tanımlarken terörist faaliyetin sivillere yönelik gerçekleşmesi gerektiğini ve terörizmin kasıtlı olarak sivilleri hedef aldığını vurgulamıştır. Dolayısıyla bu tanım, daraltılmış ve nesnel bir terörizm tanımıdır (Roberts, 2005).

Ganor (2002), yukarıdaki girişimlere paralel biçimde, teröristin tanımlanması sürecinde tanımlayanın öznel bakış açısının varlığının sorun oluşturduğunu belirtmekte ve bu doğrultuda özgürlük savaşı ve terörist arasındaki ayrımı belirgin ve keskin hale getirmenin bir ihtiyaç

5 USA Patriot Act olarak kısaltılmış olan yasanın adı şu şekildedir: United States of America: Uniting and Strengthening America by providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001. Public Law, 107-56, 107th Congress, 26 Ekim 2001.

6 Merkezin internet sayfası için bkz. www.icct.nl erişim tarihi 16 Mart 2021.

olduğunu savunmaktadır. Ganor'a göre, bu da ancak tanımın nesnel hale getirilmesi ile mümkün olabilecektir. Muğlak ve sübjektif terörizm tanımlarının yerine nesnel ve evrensel bir terörizm tanımına uluslararası toplum tarafından kabul edilmiş uluslararası hukuk kurallarına referansla ulaşabilmek mümkündür. Ganor'un (2002, s. 288) önerdiği şey şudur: Cenevre ve Lahey Sözleşmeleriyle uluslararası toplum nasıl savaş hukukuna ve kurallarına dair bir uzlaşmaya vardırıya benzer şekilde terörizm de buna paralel olarak nesnel veriler ve ölçütler ekseninde tanımlanabilir. Bunun yolu, tıpkı savaş hukukunda savaş metotlarının sivillere ya da askerlere/askeri hedeflere yönelik olması üzerinden bir ayrımın konulması gibi, terörizmde de sivillerin hedef alınıp alınmadığının tanıma dahil edilmesinden geçmektedir.

Ganor, uluslararası savaş hukukunun savaşan asker ile savaş suçlusu arasındaki ayrımı nesnel bir biçimde benimsediğini belirtmektedir. Buna göre, savaş sırasında askeri güçler karşı tarafın askerlerini hedef alıyorsa, o zaman, savaş hukuku çerçevesinde hareket ediyor demektir. Eğer, savaş sırasında, askeri güçler sivilleri hedef alıyorsa, işte o zaman, konvansiyonel savaşı meşru bir biçimde yürüten savaşçının yerini savaş suçlusu almaktadır. Uluslararası savaş hukukundan terörizmin tanımına transfer edilecek sivil hedef-askeri hedef ayrımı sayesinde teröristin gerilla savaşçısından farkı belirginleşecektir. Buna göre teröristin faaliyetleri, sivillere yönelik iken; gerilla savaşçısının askere ve askeri hedeflere yönelik olacaktır. Özetle bu dar ve sınırları iyi çizilmiş tanımlama ile, gerilla savaşı ile terörizm *hedefleri* üzerinden keskin bir biçimde birbirlerinden ayrılmaktadır (Ganor, 2002).

Dolayısıyla Ganor'a göre (2002) terörizm en nesnel biçimde siyasal amaçlara ulaşmak için sivillere ya da sivil hedeflere karşı şiddet kullanımı ya da şiddet kullanma tehdidi olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımda öne çıkan üç bileşen terörizm adı altında incelenen fiilin *doğasına, amacına ve hedefine* odaklanmaktadır. Hedeflerin sivil olması ilgili fiilin diğer siyasal şiddet türlerinden ayrılmasını mümkün kılarken, fiilin siyasal amaçları gerçekleştirmeye dönük olması onu suç-türü fiillerden ayırmaktadır. Son olarak ilgili fiilin şiddet içeriyor olması da yine bu eylemi diğer protesto faaliyetleri ve toplumsal hareketlerden ayırmaya yaramaktadır. Terörizmi nesnel bir biçimde tanımlama çabalarının temel hedefi amaç ekseninde tanımlanan ve araçları meşrulaştıran anlayışı bertaraf etmektir. Amaç, – ne kadar ulvi olursa olsun – araçları meşrulaştıramaz.

Ganor'un terörizmin tanımını nesnel hale getirme çabası temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması bakımından önemli olmakla birlikte, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren örgütlenmelerin faaliyetlerini terörizm başlığı altında inceleyip inceleyemeyeceğimize dair net bir çerçeve çizememektedir. Örneğin, ekolojik terörizm (eko-terörizm) başlığa altına yerleştirilen örgütlenmelerin sadece mülkiyete zarar vermeye yönelik olma iddiasındaki faaliyetlerinin nasıl sınıflandırılacağı Ganor'un tanımındaki eksikleri ve detaylandırılması gereken yerleri ortaya çıkarmak bakımından önemli bir araştırma alanı sunmaktadır.

3. Eko-terörizm Kavramı ve ELF ile ALF

Ekoloji ve terörizm kavramlarının birleşiminden oluşan ve genel olarak çevreyi ve hayvan haklarını korumaya yönelik olarak eylemde bulunan örgütlenmelerin şiddet içeren ve siyasal/

ideolojik saiklerle yürütülen faaliyetlerini ifade etmek amacıyla kullanılan eko-terörizm kavramını ilk kullananlardan birinin çevreci hareket karşıtı ve özel mülkiyet taraftarı Ron Arnold (1997) olduğu belirtilmektedir (Hirsch-Hoefler ve Mudde, 2014, s. 587). Sonrasında, kavram daha detaylı bir biçimde FBI'nın yerel terörizm biriminin başında bulunan James Jarboe (2002) tarafından çevresel-siyasal nedenlerle hareket eden ulus-altı gruplar tarafından masum kurbanlara veya mülkiyete yönelik şiddet kullanımı olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, eko-terörizm kavramı, aslında, terörizmin asgari bileşenlerine referansla tanımlanırken, aynı zamanda mülkiyete yönelik zararın da tanıma dahil edilmesi ile genişletilmiş bir içerik ile donatılmıştır.

FBI'nın yukarıdaki tanımını ve benzer yaklaşımları eleştiren birçok araştırmacı ve düşünce adamı ise kavramın bu şekilde kullanımını eleştirmiş ve ekolojik sürdürülebilirlik arayışında olan ve insana yönelik şiddet kullanmayan bu eylemcilerin terörist olarak tanımlanmalarına karşı çıkmıştır (Pellow, 2016, s. 82). Ayrıca, kavram, ABD dışında karşılık bulamamış ve terminolojik olarak Avrupa ülkelerinin yasalarınca içerilmemiştir. Örneğin, Hollanda ve Birleşik Krallık yasaları hayvan haklarını savunan birtakım örgütlenmelerin radikalleştiğini vurgulasalar da kavramsal olarak hayvan hakları aktivizmi yerine hayvan hakları aşırıcılığı deyimini tercih etmekle yetinmiştir (Hirsch-Hoefler ve Mudde, 2014, s. 588).

Eko-terörizm kavramına dair eleştirel bakış açısı sadece sivillere yönelik eylem veya mülkiyete verilen zarar ile sınırlı kalmamıştır. Örneğin Pellow (2016, s. 84) eko-terörizm kavramına karşı çıkan araştırmacıların bilmeden tuzağa düştüklerini iddia etmektedir. Öyle ki, bu grup, bir taraftan ELF ve ALF gibi ekolojik saiklerle hareket eden grupların çevreyi korumak adına suç eyleminde bulduklarını iddia ederlerken, bu eylemleri sırasında insanlara zarar vermediklerinin altını çizmekte ve bu nedenle de eylemlerinin terörist olarak nitelendirilemeyeceğini söylemektedir. Ancak, Pellow, burada ekolojik hareketleri savunan araştırmacıların, ekolojik hareketlerin de tam karşı çıktığı insan-merkezilik tuzağına düştüklerini belirtirken; aslında terörizmin tanımının da insan-merkezli olduğu görüşünü savunmaktadır.

Daha farklı bir biçimde, bir başka grup araştırmacı ve yazar, ekolojik terörizmi ekolojik kaynaklara zarar vermek amacıyla grupların gerçekleştirdiği hukuk-dışı eylemler olarak tanımlamıştır (Chalecki, 2002; Miller vd, 2008). Bu noktada, eko-terörizm ve ekolojik terörizm ayırımına dikkat çekilmelidir. Bu ikisi arasında hem amaçların hem de hedeflerin farklılığı bakımından büyük bir fark söz konusudur. Birincisi ekolojik hak mücadelesi veren muhalif grupların eylemleri olarak karşımıza çıkarken, ikincisi çevreye terörist grupların verdiği zarar olarak tanımlanmaktadır. Glecik (2006) çevresel terörizmi, siyasi ve toplumsal amaçlar doğrultusunda çevreye karşı gerçekleştirilen hukuk-dışı eylemler olarak tanımlamaktadır. Bu tanımda, terörist örgütlenmenin mücadele içerisinde bulunduğu devlet karşısında çevreye zarar verilmesi yolu tercih edilmektedir. Çevre, terörist eylemi gerçekleştiren aktörler tarafından siyasi otoriteyi güçsüz göstermek için bir araç olarak kullanılmaktadır (Akyüz, 2020, s. 198. Körfez Savaşı sırasında Basra Körfezi'ne petrol akıtan Irak Devleti, ABD tarafından çevreye bilerek ve isteyerek zarar verdiği gerekçesiyle bir ekolojik terörist devlet olarak tanımlanmıştır (Schwartz, 1998). Dolayısıyla ekolojik terörde amaç çevrenin korunması iken; çevresel terörizmde amaç doğal kaynakların ve çevrenin zarar görmesidir.

Eko-terörizm kavramı son dönemde terörizm kavramını da tekrar tartışmaya ve kavramsallaştırmaya açmıştır. Kabaca iki farklı görüş olduğu söylenebilir: Bunlardan birincisine göre terörizmin devletler tarafından baz alınan geniş tanımı bir yana bırakılırsa, bir yerde terörist faaliyetten bahsedebilmek için orada şiddetin olması ve bu şiddetin sivil/masum insanlara yönelmiş olması gerekmektedir. Vanderheiden (2005) ve Amster (2006) ile Liddick (2006) bu doğrultuda çevre ve hayvan hakları örgütlerinin sivillere zarar vermediklerini, mülkiyete verdikleri zararı da minimumda tuttuklarını belirtmektedir. Benzer görüşü savunan Monaghan da (2013), bu örgütlenmelerin terörist değil de aşırı (extremist) olarak tanımlanmasının uygun olacağını ve yargılanma prosedürleri açısından terörizmle mücadele kanunlarına tabi olmamaları gerektiğini savunmaktadır. Öte yandan Pellow'un da (2016) savunduğu üzere aslında mülkiyetin korunması ve mülkiyete yönelik eylemlerin bir suç eylemi olarak nitelendirilmesi 2001 saldırıları ile doğrudan ilgili olarak görülemez. Bilakis, 20. yüzyılın henüz başında birçok hukuk kuralı mülkiyete yönelik zararları suç saymaktadır. Ayrıca, eko-terörizm tanımı son dönemde şiddet içermeyen toplumsal muhalefeti de içerecek biçimde genişlemiş görünmektedir. *Greenpeace* veya *Human Society of the United States* giderek eko-terörist örgütlenmeler olarak anılmaktadır.

11 Eylül saldırılarından sonra genişleyen ve sınırları belirsizleşen terörizm tanımı ve güvenlik bürokrasisinin de çabası ile ALF⁷ ve ELF örgütlerinin kundaklama başta olmak üzere çeşitli eylem repertuarları aracılığıyla genel olarak mülkiyete yönelik vermeyi planladıkları zararlar onların eko-terörist örgütlenme olarak nitelendirilmesi sonucunu doğurmuştur. FBI yetkilileri çevre ve hayvan hakları örgütlenmelerinin terörist eylemde bulduklarını ve bu açıdan ABD için yakın dönemde yerel düzeyde önemli bir terörist tehdit oluşturdukları yönünde görüş bildirmiştir (START, 2019).

3.1. ELF ve ALF'ye Genel Bakış

1970'li yıllarda hem hayvan hakları alanında hem de genel olarak çevresel/ekolojik konularda farkındalık hız kazanmış ve çeşitli örgütler eyleme geçmeye başlamıştır.⁸ Bu dönemde, özellikle 1973 ve 1977 yılında gerçekleşen petrol krizlerinin de etkisiyle "doğal kaynakların sınırlı" olduğu fikri ön plana çıkmış ve bu minvalde doğanın ve doğal kaynakların korunmasının gerekliliği daha fazla vurgulanır olmuştur. Aynı süreçte, hayvan haklarının korunması görevini insanların üstlenmesi gerektiği yönündeki yargının benimsenmesi⁹ ve buna paralel şekilde çevrenin ve

7 ALF'nin kurucusu Lee, Bands of Mercy üyesi iken gerçekleştirdiği kundaklama faaliyetleri sonucunda mülkiyete zarar vermekten 1975 yılında üç yıl mahkûmiyet cezası almıştır. Erken tahliye edilerek bir yıl hapis hane kaldıktan sonra 1976 yılında bu kez ALF'yi kurmuştur (Monaghan, 2013, s. 937).

8 Aslında çevreci eylem ve grupların felsefi temelleri 19. yüzyıla değin dayanmaktadır. Bu dönemde *Transcendentalism* (Aşkincılık) olarak kendini tanımlayan grup doğal hayatın önemine ve değerine binaen bir felsefi düşünce geliştirmiştir. 1958 yılında, geyik avında köpeklerin kullanılmasını önlemek amacıyla *the League Against Cruel Sports* (Zalim Sporlara Karşı Lig, LACS) bu durumu engellemek üzere sabotaj eylemleri düzenlemiştir (Da Silva, 2020, s. 207). Ancak, ekolojik ve hayvan hakları alanında aşırı grupların eylem düzeyinde faaliyetlerinin süreklilik kazanması ve çok sayıda örgütlenmenin kurulması esasen 1970'li yıllarda mümkün olabilmıştır (Liddick 2006).

9 Bu fikir esasen Singer tarafından savunulmaktadır. Peter Singer'in *Animal Liberation* (1975) adlı eserinin yayınlanması ile hayvanlara insan odaklı amaçlar uğruna zarar verilemeyeceği, onların da bu doğanın insanlar gibi ve eşit şekilde üyesi oldukları fikri savunulmaya başlanmıştır.

doğanın korunmasında da insanın aktör olarak ön plana çıkması gerektiğine dair fikirlerin yaygınlık kazanması ile birlikte radikal çevreci ve hayvan hakları grupları eylemlerine başlamıştır. Bu dönem süresince çok sayıda örgüt çevreyi ya da hayvan haklarını korumak temel hedefiyle faaliyete geçmiştir. *Friends of the Earth* (Yeryüzü Dostları, 1969), *Greenpeace* (Yeşil Barış, 1971), *Sea Shepherd* (Deniz Çobanı, 1979) ve *People for the Ethical Treatment of Animals* (Hayvanlara Etik Muamele için Mücadele Edenler, 1980) bu dönemde faaliyete geçmiş başlıca çevre ve hayvan hakları örgütlenmeleri arasında yer almaktadır. Bu örgütlenmeler dışında radikal çevreci eylemci ya da terörist olarak adlandırabileceğimiz kişilerin de faaliyetleri söz konusu olmuştur.¹⁰

Çalışmanın konusunu oluşturan ve hayvan hakları örgütlenmelerinin belkemiği olarak kabul edilen (Da Silva, 2020, s. 208) Hayvan Kurtuluş Cephesi (*Animal Liberation Front, ALF*), 1976 yılında öncülü olan *Bands of Mercy*'nin bünyesinde gelişen fikir ayrılıklarının sonucu olarak ve kendisine göre daha az radikal bir eylem planı seyreden Hunt Saboteur Association'ın (HSA) bölünmesi sonrasında kurulurken, Yeryüzü Kurtuluş Cephesi (*Earth Liberation Front, ELF*) 1992 yılında Brighton'da, İngiltere'de çevrenin yıkımını engellemek amacıyla oluşturulmuştur. ELF, kendisinden daha az radikal bir görüşü savunan Earth First'tün radikal üyeleri tarafından doğrudan eylem ve devrimci şiddet ekseninde hareket edecek bir örgütlenme olarak tasarlanmıştır (Leader ve Probst, 2003, s. 38).

İki grup birçok alanda ortak faaliyet yürütmektedirler (Monaghan, 2013). ELF'nin en temel hedefi doğal kaynakların insanlar tarafından sömürülmesine engel olmak ve bu doğrultuda çevreye verilen zarara yönelik kamuoyu ilgisini arttırmaktır (Chalecki, 2001, s. 4). ALF ise hayvanların özgürleştirilmesini ve korunmasını savunurken, hayvanların insan tarafından sömürülmesi faaliyetlerine tümüyle karşı çıkmaktadır. Sonuç olarak, iki örgütlenmeyi birbirinden ayıran temel mesele ise ALF'nin hayvanlara odaklanırken, ELF'nin topyekûn ekosistemin korunmasına yönelik olarak daha kapsayıcı bir ölçekte eylem yürütmesidir (Ackerman, 2003).

Eagon (1996) çok sayıda ve çeşitlilikteki çevre ve hayvan hakları örgütlenmelerinin hepsinin sahip olduğu üç temel özellik olduğunu belirtmektedir. Buna göre, tüm bu örgütlenmeler çevresel gerekler ve ihtiyaçların aciliyetini ön plana çıkarmıştır ve bu nedenle de çabuk çözüm bulabilmek amacıyla hızla ve uzlaşmacı olmayan bir biçimde hareket etmektedir. İkincisi, tüm bu örgütlenmeler eylem türü olarak doğrudan eylemi (*direct action*) benimsemiştir. Dolayısıyla, bu örgütler lobi faaliyetleri ya da protesto hareketleriyle yetinmek istememektedir.¹¹ Son olarak, bu örgütlenmelerin hepsi de aşağıdan yukarı (*grass-root*) örgütlenmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre belirli ve katı bir hiyerarşisi olmadığı gibi lidere de sahip olmayan bu örgütlenmeler

10 Örneğin, Theodore John Kaczynski bireysel olarak gerçekleştirdiği eylemleri aracılığıyla 1978-1995 yılları arasında çevreye zarar verdiği ve modern teknolojinin gelişimine yardımcı oldukları gerekçesiyle üç kişiyi öldürmüş ve 23 kişinin de yaralanmasına yol açmıştır.

11 Eagan (1996) derin ekoloji felsefesini eylem düzeyinde bir adım öteye taşıyacak olan temel düşüncenin restorasyon anlayışı olduğunu ileri sürmektedir. Buna göre, restorasyonu savunan derin ekoloji felsefesi, endüstriyelleşmenin ve modernleşmenin geri döndürülmesi gerektiğini savunmaktadır. Modernleşmenin olumsuz etkileri olarak şehirleşme, endüstriyelleşme ve kar arayışı çevrenin de insan. Buna göre, doğa ancak vahşi ve ilkel olan eski düzene geri döndürülmesi ile korunabilir.

yatay ağlar üzerinden birbirine bağlı üyelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, ağlar birbirlerinden bağımsız olarak hareket edebilmekte ve eylem gerçekleştirmektedir. Çalışma kapsamında konu edinilen ALF ve ELF, her ikisi de Eagan (1996) tarafından önerilen sınıflandırmanın öngördüğü ilkeleri ve özellikleri benimsemiş görünümündedir.

Üye sayılarına bakıldığında ise ilgili örgütlenmelerin kuruldukları tarihten başlayarak her geçen dönemde üye sayılarını arttırdıkları gözlemlenmektedir. ALF, 30 üye ile başladığı yolculuğuna, 1997 yılına gelindiğinde yaklaşık 2500 üye ile devam etmiştir (Monaghan, 1997, s. 112). Ancak, söz konusu örgütlenmelerin yatay ve hiyerarşi-dışı yapılanmaları bir taraftan örgüt üyelerine gizlilik sağlarken, aynı zamanda bu grupların güncel olarak ne kadar üyeye sahip olduklarına dair bilgiyi de güvensiz kılmaktadır.

Lidersiz direniş ELF'nin hareket biçiminin temel karakteristiğini oluşturmaktadır. Bu bakımdan ELF "konvansiyonel anlamda bir örgütlenme" olmaktan ziyade "biçimsiz (*amorphous*) bir hareket" olarak nitelendirilmektedir (Leader ve Probst, 2003, s. 39). Bu doğrultuda, ELF'nin temel üç prensibi bulunmaktadır ve ELF'nin internet üzerinde dolaşımda olan kılavuzuna göre, bu üç prensibe katılan herkes ELF adına eylem yapabilmektedir. ELF'nin eylemlerinin amacına bakıldığında aslen karşı tarafı maddi olarak zarara uğratmanın ön plana çıktığı söylenebilir. Ayrıca, bu eylemler ile ELF halkı eğitmek veya halkın çevre konusunda bilinçlenmesini sağlamayı istemektedir. Bu örgüt çatısı altında eylemde bulunan her kimse insana ve insan-dışı canlılara zarar vermemekle yükümlüdür (Loadenthal, 2014, s. 17). ELF'nin eylemlerini büyük ölçüde mülkiyete yönelttiği gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarda da nesnel olarak gösterilmiştir. Örneğin, Loadenthal (2014, s. 23) istatistiksel olarak gerçekleştirdiği veri analizinde ELF'nin eylemlerinin yöneldiği yer ve nesnelere şu şekilde sıralamaktadır: SUV/otomobiller, evler, işletmeler, inşaat ekipmanları, çiftlikler, ağaçlar, işletme mülkiyetleri ve McDonalds restoranları.

Öte yandan, lidersiz direniş anlayışını benimsemiş örgütlenmelerde ideoloji ön plana çıkmaktadır. Liderin olmadığı bu tip hücre tipi örgütlenmelerde, örgütün ideolojisini benimseyen kişi ya da gruplar o ideoloji doğrultusunda ama ilgili örgütlenmeye resmi olarak bağlı olmadan da eylemde bulunabilmektedirler. Bu lidersiz direniş anlayışı ideolojinin önemini ön plana koymaktadır. ALF ve ELF'nin ideolojisinin temelinde iki temel düşünce bulunmaktadır: Arne Naess (1986) tarafından ileri sürülen derin ekoloji (*deep ecology*) ve biyomerkezcilik (*biocentrism*) ilkesi. Derin ekoloji kavramsallaştırması ekseninde hem ELF hem de ALF endüstriyelleşmeden geri dönülmesi gerektiği ve kırsal hayatın doğanın korunmasının başlıca şartlarından biri olduğunu iddia etmektedir. Şubat 2002 tarihli ifadesinde, ELF üyelerinden Craig Rosebraugh, örgütün küreselleşme karşıtı bir ideolojisinin de bulunduğunu ve bu bakımdan anarşist ve kapitalizm karşıtı olduklarından da bahsetmiştir (Leader ve Probst, 2003, s. 40). Öte yandan, ELF ve ALF *biocentrism* ilkesi ekseninde doğadaki her varlığın eşit değere sahip olduğunu savunmuştur. Dolayısıyla, insanın diğer canlılar ile kıyaslandığında herhangi bir üstünlüğü ya da onlar karşısında herhangi bir önceliği yoktur.

Her iki grubun da eylem ve taktiklerinde Edward Abbey tarafından 1975 yılında kaleme alınan *The Monkey Wrench Gang* adlı kitaptan esinlendikleri iddia edilmektedir. Kitapta eski

bir Vietnam gazisi, endüstriyelleşme karşısında bir mücadele başlatırken bu yolda sabotaj türü faaliyetler düzenlemekte ve endüstriyel sömürünün merkezi olarak nitelendirdiği tren yollarına, traktörlere ve makinelere yönelik sabotajlar gerçekleştirmektedir (Liddick, 2006, s. 18; Da Silva, 2020, s. 208). Buna paralel olarak, ALF, hayvanların insanların mülkiyeti olarak kullanımının önüne geçmek amacıyla ve bu doğrultuda hayvanların kurtarılması için onlara zarar verdiğini iddia ettikleri mülkiyetlerin yok edilmesi ve kundaklanması türü faaliyetlere yönelmiştir. ELF'nin ise birincil silahı kundaklamadır ve bu doğrultuda, çevreyi tehdit eden kişi/grup/şirketlerin varlıklarına zarar vermeyi ve gelirlerini ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Bir ELF eylemcisinin bir mülakat sırasında belirttiği üzere ELF ekonomik zarar ortaya çıkarmak istemekte ve bunun için de mülkiyete yönelik eylemde bulunmaktadır. ELF'nin web sayfasında yine nasıl patlayıcı yapılacağına ve kundaklama eylemi gerçekleştirileceğine dair bilgi ve yardım içeren dokümanlar ve metinler yer almaktadır. Bu gerekçeyle her iki örgüt de temel felsefelerine gereklerine uygun olarak kişilerin hayatlarına zarar vermemeyi ancak gerektiği takdirde mülkiyete ve eşyaya zarar verebileceklerini önceden bildirmiştir. Öte yandan, iki örgütün birçok alanda birlikte hareket ettikleri ve ortak eylemlerde buldukları da iddia edilmektedir (da Silva, 2020).

3.2. Terörizm/Eko-terörizm Kavramları Çerçevesinde ALF ve ELF Eylemlerine Genel Bakış

Ganor'un (2002) önerdiği üç bileşenli terörizm tanımı-şiddet, siyasal amaç ve sivillere yönelik olma – açısından ele almak gerekirse, öncelikle, ilgili grupların *şiddet* ile ilişkilerini analiz etmek gerekmektedir. Bu noktada, mülkiyete yönelik eylemlerin şiddet içeren eylemler olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği meselesi temel tartışma konusu haline gelmektedir (Hirsch-Hoefler ve Mudde, 2014, s. 589). ELF ve ALF'nin eylemlerine baktığımızda her iki hareketin de öncülleri olan gruplardan çok daha radikal bir eylem repertuarını benimsediklerini iddia edebiliriz (Carson vd., 2012, s. 298). Loadenthal'ın (2014, s. 24) niceliksel bir metodoloji ile bir araya getirdiği verilere göre, ELF'nin en çok kullandığı başlıca üç eylem türü bulunmaktadır: vandalizm/sabotaj, kundaklama ve grafiti. ALF'nin eylemlerinde de yine kundaklama ve vandalizm ön plana çıkmaktadır. İki örgütün de sıkça başvurduğu bir yöntem olarak *kundaklama* faaliyeti, halihazırda, bu ve buna benzer ekolojik ve hayvan hakları örgütlenmelerinin eleştirildiği ve terörist olarak nitelendirilmelerinin önünü açan temel hususu oluşturmaktadır. 1970'li yıllarda henüz ilk ortaya çıktıkları günlerde ALF, hayvanları denek olarak kullanan bilimsel araştırma laboratuvarlarında mülkiyete zarar vermeye yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur.¹² 1980'li yılların sonunda ise ekolojik örgütlenmelerle birlikte anılacak olan kundaklama faaliyetleri ön plana çıkmış ve ilgili grupların başlıca stratejisini oluşturmuştur. ALF tarafından ilk kundaklama girişimi de yine bu dönemde 1987 yılında gerçekleşmiştir (Brown, 2019). Dolayısıyla, her iki örgütün de ortak bir biçimde savunduğu doğrudan eylem (*direct action*) şiddet içermektedir. Örneğin, ALF'nin kurucusu Ronnie Lee örgütünün yok edici ve zarar verici karakteristiğini kabul etmektedir (Stallwood, 2004, s. 83). Benzer biçimde, ELF'nin internet sayfasında örgütlenmenin

12 Bands of Mercy'nin üyelerinden Ronnie Lee, söz konusu kundaklama ve mülkiyete zarar verme eylemlerinden ötürü 1975 yılında tutuklanmıştır. Üç yıllık hapis cezasını doldurmadan erken tahliye edilmiştir. Erken tahliyenin ardından Lee, Animal Liberation Front'u kurmuştur. Ayrıntılı bilgi için bkz. (Monaghan, 1999).

kurucuları tarafından açıklanmış bir *ecotage* (ekolojik gerekçelerle yapılan sabotaj) etiği bulunmaktadır. Bu örgütlenmelerin şiddeti bir yöntem olarak kullandıkları tartışmasıdır. Ancak, söz konusu örgütlenmelere¹³ ve bazı araştırmacılara (Teichman, 1989; Wagner, 2008) göre “sadece mülkiyete zarar verme” şeklinde ifade edilen yöntemler şiddet olarak kabul edilmemektedir. Bu açıdan, bu grupların şiddetin tanımını da daralttıklarını söylemek mümkündür. Bu örgütlere göre, şiddet ancak canlı bir varlık karşısında ve ona zarar vermek amacıyla kullanıldığında gerçek anlamını bulmaktadır. Dolayısıyla mülkiyete yönelik olarak gerçekleştirilen yıkıcı eylemlerin şiddet olarak nitelendirilmesi söz konusu olamaz. Bu anlayış bizi şiddetin yöneldiği hedeflerin analizine götürmektedir. Terörizmin Ganor tarafından ortaya atılan tanımının belirsiz ya da yetersiz kaldığı nokta da budur: ALF ve ELF'nin eylemlerinin *hedeflerinin* niteliği.

Bu gruplar genel olarak kurucu felsefelerinin canlıları merkezine almasından hareketle insanlara, hayvanlara ve genel olarak canlılara zarar verme konusunda çekimser olmuştur. Ekolojik örgütlenmeler ve hayvan hakları örgütlenmeleri canlılara yönelik şiddet kullanmadıklarını ve bu ilkenin de her iki örgütlenmenin temel felsefesinin bir parçası olduğunu özenle belirtmektedir. Örgütler, bu felsefenin bir uzantısı olarak sadece mülkiyete zarar vermekle yetineceklerini ileri sürmüştür.¹⁴ Terörist faaliyetin sivillere yönelik olması üzerinden tanımlanabileceğini kabul ettiğimiz takdirde terörizmin tanımını yeterince daraltmış olur muyuz? Ganor'un tanımında terörist faaliyetin tanımlanmasında sivillere ve sivil hedeflere yönelik olma durumu ayırt edici ve belirleyici etken olarak tanımlanmaktadır. Ancak, özellikle ekolojik terörizm adı altında birleştirilen çeşitli çevresel ve hayvan hakları örgütlerinin faaliyetlerinin analizi yapıldığında bu tanımın da belirli açılara sahip olduğu görülmektedir. Öyle ki, terörizmi tanımlama çabasında bir başka tartışma da şiddetin yöneldiği grubun sivil insan veya sivil eşya olması üzerinden şekillenmektedir. Ya da diğer bir deyişle, hedef siviller olsa da bu sadece sivillerin hayatı mıdır yoksa sivillerin mülkiyeti de bu tanıma dahil edilmeli midir? Örneğin bir anaokuluna yönelik gerçekleştirilen eylem ile maymunların tutulduğu bir hayvanat bahçesine yönelik gerçekleştirilen ve hayvanların salınmasını hedefleyen bir eylem arasında “sivil hedeflere yönelik olma” bakımından bir ayırım ortaya konulması gerekmez mi? 1980'li yıllar boyunca, ALF, hayvanları kâr amaçlı kullanan markaların ürünlerinin içeriğine zehir katmakla tehdit etmiştir. Çeşitli marka çikolataların içine fare zehri katılabileceği yine bebek şampuanı gibi ürünlerin içinde de bu tarz zehirler bulunabileceğine dair tehdit ve söylentiler yoluyla ilgili şirketlerin zarar etmesinin ve maddi kayba uğramasının önu açılmıştır (Monaghan, 2013). Bu da herhangi bir sivilin hayatına yönelik şiddet içermeyen bir eylem olarak sadece şirketler için maddi kâr kaybı sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla, bu tür eylemler ancak sivillerin mülkiyetleri de terörizm tanımına dahil edildiği takdirde bir terörist faaliyet olarak nitelendirilebilir.

Öte yandan, sivil hedefler konusunda bir ayırım ortaya konulduğu takdirde de, ALF ve ELF'nin eylemlerinin terörizm olarak nitelendirilebilirliğine dair kesin bir yargıya varılamamaktadır.

13 Kundaklamaların mülkiyete yönelik olması grup üyelerinin kendilerinin eko-terörist olarak nitelendirilemeyeceğini savunurken kullandıkları temel argüman olarak ön plana çıkmaktadır (Hirsch-Hoefler ve Mudde, 2014, s. 593).

14 1973-1974 yılları arasında, çevre ve hayvan hakları örgütlenmelerinin ilk örneklerinden biri olarak kabul edilen the Band of Mercy, tilki avı, hayvanların bilimsel araştırmalar için denek olarak kullanımı ve endüstriyel çiftçilik karşısında mülkiyete zarar verme (*property destruction*) kampanyasını başlatmıştır (Monaghan, 2013).

1980'li yıllarla birlikte ALF'nin hayvanları denek olarak kullanan ilaç veya araştırma şirketlerinin üst düzey yöneticilerinin evlerine gelip, burada duvarların grafiti ile boyanması türü faaliyetlerde buldukları bilinmektedir. Bunun gibi eylemler, örgütlerin savunduğu gibi, insana yönelik bir şiddet içermemekle birlikte, diğer taraftan, tehditkâr bir strateji olarak karşımıza çıkmakta ve hem ziyaret edilen insanları hem de onlara benzer pozisyonlarda çalışan kişiler için korku ve tedirginlik ortaya çıkarmaktadır (Roberts, 1986, s. 12-13). Bu noktada, Ganor'un tanımında yer alan şiddet tehdidi kavramının daha açık hale getirilmesi gerekmektedir. Ganor'un tanımı terörizmin korku yaratma stratejisine dair bir şey söylememektedir. Halbuki, terörizmin psikolojik ve stratejik yönüne ağırlık vermekte olan tanımlar bu noktada sabotaj türü yöntemlerin hali hazırda psikolojik korku yaratmaya yönelik olduğunu ve bunun da terörün tanımına girmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Bu görüşe göre, siyasi amacı ne olursa olsun, terörizm şiddeti sınırlı sayıda sivile veya altyapıya karşı kullanmakta ve bu sayede daha fazla şiddet olabileceğine yönelik korku yaratmaya da çalışmaktadır. Bu bakımdan kısıtlı sayıda insana yönelik olarak gösterilen şiddet aslında toplumun tümünde korku yaratmayı hedeflemektedir (Goodin, 2006, s. 45). Örneğin, savaş dönemlerinde halkı sarsmak amacıyla kritik altyapılara yönelik yapılan saldırılar da yine bu başlık altında değerlendirilebilir. Perlstein (2003), radikal çevre ve hayvan hakları aktivistlerinin terörist olarak nitelendirilmemesinin onların ileride yaratacağı tehditler bakımından hazırlıksız olmak sonucunu doğuracağını söylemektedir. Bu konuda, Seattle merkezli bir ELF sempatanının nükleer tesislere yönelik bir eylemin gerçekleştirilmesinin örgütün hedefleri arasında yer aldığını söylemesi de eklenmelidir. Mahkeme önündeki ifadesinde aynı eylemci, Bush yönetiminin nükleer güç endüstrisini güçlendiren ve teşvik eden politikaları devam ettirmesi halinde ELF'nin potansiyel hedeflerinden birini nükleer tesislerin oluşturacağını ifade etmesi (Leader ve Probst, 2003, s. 44) şimdiden bir tehdit unsuru olarak görülmektedir.

Son olarak, ALF ve ELF'nin *siyasal bir amaca* yönelik olup olmadığı tartışması kritik öneme sahiptir. Siyasal bir amacın dar veya geniş tanımlanması burada temel ölçüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, ELF ve ALF'nin eylemlerinin hükümeti devirmek gibi bir amaca yönelik olmaması, onların, terörist olarak nitelendirilemeyeceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Sedgwick, 2007). Öte yandan, çevreci örgütlenmelerin, İslamcı terörizm gibi daha radikal terörist örgütlenmelerden farkını ortaya koymak adına, bu grupların, tek bir meseleye – çevre – odaklanmalarından hareketle tek konulu (*single issue*) örgütlenmeler olarak nitelendirilmesi gerektiği de savunulmaktadır (Smith, 1990; Crenshaw, 1981). Kürtaj karşıtı gruplar gibi çevreci gruplar da topyekûn siyaset ya da sistemin değişimi yerine tek bir konuya yönelik eylem gerçekleştirmektedirler (Monaghan, 2013).

Sonuç olarak Ganor'un tanımının geliştirilmesi gereken yanları şu şekilde özetlenebilir: İlk olarak şiddet kavramının tanımı net bir biçimde ortaya konmalıdır. Diğer bir deyişle şiddet sadece insanlara – ya da genel olarak canlılara – yönelik olduğunda mı şiddet olarak nitelendirilecektir? Bu sorunun cevabı terörizmin tanımına dahil edilmelidir. İkincisi, Ganor'un koyduğu sivillere ve sivil hedeflere yönelik olma kriteri, sivil hedeflerden ne anlaşıldığına yönelik belirsizliği ortadan kaldıracak biçimde yeniden ele alınmalıdır. Öyle ki bu kriter, ELF ve ALF'nin başlıca eylem stratejisi olarak nitelendirebileceğimiz kundaklamanın mülkiyete yönelik verdiği zararın nasıl

adlandırılması gerektiğini açıklığa kavuşturacaktır. Son olarak, Ganor'un tanımında terörizmin önemli bir bileşeni olarak "tehdit oluşturma" ve "korku yaratma" gibi terörist faaliyetin sembolik boyutuna yönelik içeriğin eksik olduğu tespiti yapılabilir. Halbuki terörizmin kitleler üzerinde derin etkide bulunması ve sadece terörist eylemin gerçekleştiği mekân ile sınırlanamayacak etki oluşturabilmesinin en önemli gerekçelerinden biri terörist eylemin korku ve tedirginlik yaratmaktaki başarısıdır. ELF ve ALF'nin eylemlerinin de çevre ve hayvanlara zarar veren kesimlerde korku ve tedirginlik yaratma niyeti ve bu vesileyle onları bu faaliyetlerinden caydırma isteği çeşitli kesimler tarafından bu gruplarca terörist stratejinin kullanıldığının önemli bir kanıtı olarak sunulmaktadır.

Yukarıdaki analize eklenebilecek ancak ondan bağımsız olacak biçimde, ELF ve ALF'ye özgü olan ve terörizm tanımının bu örgütler için kullanımını belirsiz kılan bir başka mesele de bu örgütlerin örgütlenme biçimlerinden kaynaklanmaktadır. Her iki örgütlenmenin de hiyerarşi dışı ve lidersiz örgütlenmeler olmaları, üyelerine görelî bir özerklik kazandırmaktadır. Bu doğrultuda, grup üyeleri arasında daha radikal fikirlere sahip olanlar ve eylem repertuarlarını suç benzeri faaliyetleri de içerecek biçimde genişletmek isteyenler bunu elastik bir örgütsel yapıya sahip olan bu tür örgütlenmelerde çok daha rahat gerçekleştirmektedir. Bu durum, grup adına eylemde bulunan kişilerin grup tarafından grubun ilkelerine tümüyle bağlı olup olmadığını denetleyebilecek mekanizmalardan muaf olmasına neden olmaktadır. Örneğin, ELF/ALF örgütlerine bağlı olan Meksikalı eylemcilerin el yapımı bomba kullandıkları ve yine 2010 tarihli COP-Cancun toplantısını da bomba koymakla tehdit ettikleri bilinmektedir (Hirsch-Hoefler ve Mudde, 2014, s. 594). Meksikalı üyelerin bombalı eylemleri ve tehdidi istisnai olsa da, grubun hiyerarşi-dışı niteliğinin bir sonucu olarak belirlemektedir. Yine Amerikan Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, ALF'den ayrılan bir grup kişilere karşı şiddet kullanmayı da planlamıştır (Loadenthal, 2017). Diğer taraftan, üyeler arasında hiyerarşinin bulunmaması ve yine örgütün liderinin olmaması sayesinde üyelerin gruplara aidiyetlerini ortaya çıkarmak ve yine üyelerin kimliğinin kolluk güçleri tarafından belirlenmesi zorlaşmaktadır. Kazandıkları manevra alanı sayesinde üyelerin istedikleri ve uygun gördükleri takdirde suç faaliyetlerinde bulunmaları daha kolay hale gelmektedir.¹⁵ Dolayısıyla, örgütsel yapılarının özgün karakteri, bazı durumlarda, söz konusu örgütlenmeleri terörist faaliyete çok daha yakınlaştırmaktadır. Örneğin, ALF'nin bünyesinden çıktığı tahmin edilen Hayvan Hakları Milisi (*Animal Rights Militia*), ALF'nin sivillere zarar verilmemesine yönelik stratejik önceliğinin tersi yönde ve daha radikal bir biçimde, 1990'lı yıllarda, bombalı mektuplar aracılığıyla hayvanlara zarar vermekten sorumlu gördükleri kişilerin vücut bütünlüğünü zarara uğratmayı veya en azından onları terör yoluyla tehdit etmeyi mücadelelerin sonuç vermesi için uygun bir yol olarak görmüşlerdir. Bu sonucusuyla da yetinmeyerek, hayvanları deneylerde kullanan şirketlerin yöneticilerinin arabalarına bomba yerleştirdikleri de iddia edilmektedir. Yine ilgili polis raporlarında, örgüt üyelerinin başlıca iş insanlarını öldürmeyi de planladıkları ya da en azından örgüt içerisinde bu fikri savunanların

15 Ackerman (2003), söz konusu örgütsel yapıyı hücre-benzeri ya da hücresel yapı olarak tarif etmektedir. Hücresel yapıya sahip olmaları ilgili örgütlerin gerçekleştirdikleri eylemlerden dolayı hukuk önüne çıkarılmalarını zorlaştırmaktadır.

bulunduğu not edilmektedir.¹⁶ Ayrıca, yine yatay ve ağsal örgütsel yapıyla ilişkili olarak, ELF ve ALF karşılaştıkları büyük operasyonlara rağmen eylemlerini sürdürmeye devam etmektedirler (Brown, 2017; Gray, 2013). ELF'nin 2005 tarihli Backfire Operasyonu'nda tüm üyeleri yakalanmış olmasına rağmen eylemlerine devam edebilmesi de yine bu yapı ile açıklanabilir.

4. Sonuç

Elinizdeki çalışma, ELF ve ALF örgütlerinin çeşitli kaynaklar ve resmî kurumlar tarafından eko-terörist örgütlenmeler olarak nitelendirilmesinin yerindeliğini Ganor'un önerdiği terörizm tanımı üzerinden analiz etmeyi hedeflemiştir. Özünde tartışmalı bir kavram olan terörizmin çok sayıda tanımında büyük ölçüde ortak olan asgari bileşenleri – şiddet içerme ve siyasal hedef güdüyor olma – kavramın tanımını genişletmek tehlikesini içermektedir. Ganor'un terörizm tanımının nesnel ve sınırları belirli hale getirme çabası bu bakımdan son derece önemlidir. Bu noktada, eylemin doğası, hedefleri ve araçları üzerinden bir terörizm tanımının ortaya konulması terörizmi diğer toplumsal/protesto türü eylemlerden, siyasal şiddetin farklı türlerinden ve adli suç türü faaliyetlerden ayırtabilme olanağı sağlaması bakımından işlevseldir. Ancak, Ganor'un tanımı ELF ve ALF eylemlerine yönelik tartışmalar göz önüne alındığında hala birçok bakımdan yetersiz kalmaktadır. Terörist eylemin sadece sivillere değil aynı zamanda sivil hedeflere yönelik olması ekolojik ve hayvan hakları örgütlenmelerinin eylemlerine uyarlandığında birçok durumu açıklayamamaktadır. Tanımdaki vurgu, sivil hedefler üzerine yerleştirildiği takdirde, kuşkusuz kundaklama faaliyetlerini başlıca strateji olarak güden bu örgütlerin topyekûn terörist örgütlenmeler olarak işaretlenebileceği söylenebilir. Öte yandan, söz konusu eylemlerde bugüne kadar ölümlerle sonuçlanan vakaların neredeyse hiç görülmemesi Ganor'un tanımındaki sivillere yönelik olma vurgusunu karşılıksız bırakmaktadır. Tanımın biraz daha netleştirilmesi bu noktada önemlidir. Sivil hedefler tabiriyle tam olarak neyin kastedildiği öncelikli olarak belirtilmelidir.

ELF ve ALF'nin terörist olarak nitelendirilmelerine dair tartışmayı zorlu hale getiren tek neden terörizmin özünde tartışmalı olması değildir. Aynı zamanda, söz konusu örgütlenmelerin yatay örgütlenme biçimleri ve lidersiz hareket tarzları bazı durumlarda üyelerin eylemlerini denetimsiz hale getirmektedir. Bu noktada örgüt üyelerini faaliyetlerinin karakterize edilmesi zorlaşmaktadır. Lidersiz direniş anlayışının sağladığı serbestlik, grup üyelerinin siyasi amaçlarını gerçekleştirirken adli suça yönelmelerini ve sivillere yönelik şiddete başvurmalarını kolaylaştırmaktadır.

Son dönemde, özellikle iklim krizinin giderek ağırlaşması ile birlikte çevreyi korumayı hedefleyen çeşitli toplumsal hareketlerin ortaya çıkabileceği şimdiden tahmin edilebilir. Bunların siyasal hedeflerine ulaşmak için ne tür araçlarla mücadele yolunu seçecekleri bilinmemekle birlikte ileriki dönemde eko-terörizm meselesini daha fazla tartışacağımızı şimdiden ileri sürebiliriz. Son olarak, yerel ölçekte düşünecek olduğumuzda, Türkiye gibi eko-terörizm konusuna akademik ilginin eksik olduğu ülkelerde de iklim krizinin ağırlaşması ile birlikte bu tür eylemlerin çoğalabileceği göz önünde tutulmalıdır. Bu noktada, bu tür eylemler karşısında insan hak ve özgürlüklerine

16 İlgili haberler için bkz. <http://www.envirolink.org/> erişim tarihi 9 Mart 2021.

öncelik veren terörizmle mücadele faaliyetlerinin yürütülebilmesi için bu tartışmaların şimdiden yapıyor olması acil öneme sahiptir.

Kaynakça

- Ackerman, G. (2003). "Beyond Arson? A Threat Assessment of the Earth Liberation Front," *Terrorism and Political Violence*, 15:4, 143-170. Doi: 10.1080/095.465.50390449935.
- Akyüz, E. (2020). "Türkiyede Çevresel Terör: PKK Terör Örgütü Örneği", *Ulusal Çevre Araştırma Dergisi*, 3:4, 197-207.
- Amster, R. (2006). "Perspectives on Ecoterrorism: Catalysts, Conflations, and Casualties", *Contemporary Justice Review*, 9:3, 287-301. Doi: 10.1080/102.825.80600827991
- Arnold, R. (1997). *Ecoterror: The Violent Agenda to Save Nature: The World of the Unabomber*, Bellvue: Free Enterprise Press.
- Brown, J. M. (2017). "Notes to the underground: credit and organizing in the earth liberation front", *Terrorism and Political Violence*, 32:2, 237-256. Doi: 10.1080/09546.553.2017.1364637.
- Brown, A. (2019, 23 Mart). The Green Scare: How a movement that never killed anyone became the FBI's No 1 Domestic Terrorism Threat, The Intercept, Erişim tarihi 11 Mart 2021. <https://theintercept.com/2019/03/23/ecoterrorism-fbi-animal-rights/>
- Carson, J. V., LaFree, G., & Dugan, L. (2012). "Terrorist and Non-Terrorist Criminal Attacks by Radical Environmental and Animal Rights Groups in the United States, 1970-2007", *Terrorism and Political Violence*, 24:2, 295-319. Doi: 10.1080/09546.553.2011.639416
- Chalecki, E. L. (2001). "A New Vigilance: Identifying and Reducing the Risks of Environmental Terrorism". *Global Environmental Politics*, 2:1, 46-64. Doi: 10.1162/152.638.002317261463.
- Cianchi, J. (2015). *Radical Environmentalism: Nature, Identity and More-Than-Human Agency*. Basingstoke: Palgrave.
- Crenshaw, M. (1981). "The causes of terrorism", *Comparative Politics*, 13:4, 379-399. Doi: 10.2307/421717.
- Crenshaw, M. (2008). "The Debate over New vs. Old Terrorism". I.A. Karawan., W McCormack ve S.E. Reynolds. (Ed.). *Values and Violence: Intangible Aspects of Terrorism*, Dordrecht: Springer
- Chomsky, N. (2003). "Terror and Just Response". J. Sterba (Ed.), *Terrorism and International Justice*, (ss. 69-87). New York: Oxford University Press.
- Connolly, W. (1993). *The Terms of Political Discourse*, Princeton: Princeton University Press.
- Da Silva, J. R. (2020). "The Eco-Terrorist Wave", *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Agression*, 12:3, 203-216. Doi: 10.1080/19434.472.2019.1680725.
- Deshpande, N. ve E. Howard. (2012). Countering Eco-Terrorism in the United States: The Case of 'Operation Backfire'. Final Report to Human Factors/Behavioral Sciences Division, Science and Technology Directorate, U.S. Department of Homeland Security. College Park, MD:
- Eagon, S.P. (1996). "From Spikes to bombs: the rise of eco-terrorism", *Studies in Conflict & Terrorism*, 19:1, 1-18. Doi: 10.1080/105.761.09608435993.
- Federal Bureau of Investigation. (2002, Şubat 12). Congressional testimony: The threat of eco-terrorism. Erişim tarihi 5 Mart 2021. <http://www.fbi.gov/congress02/jarboe021202.htm>,
- Federal Bureau of Investigation (2005). *Terrorism Report 2002-2005*, <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/terrorism-2002-2005/terror02%2005.pdf>
- Ganor, B. (2002). "Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist another Man's Freedom Fighter", *Police Practice and Research*, 3:4, 287-304. Doi: 10.1080/156.142.6022000032060.

- Gleick, P.H. (2006). "Water and Terrorism", *Water Policy*, 8:6, 481-503. Doi: 10.2166/wp.2006.035.
- Gofas, A. (2012). "'Old' vs. 'New' Terrorism: What's in a Name?", *Uluslararası İlişkiler*, 8:32, 17-32.
- Gray, P. W. (2013). "Leaderless resistance, networked organization, and ideological hegemony", *Terrorism and Political Violence*, 25:5, 655-671. Doi: 10.1080/09546.553.2012.674077.
- Gruenewald, J., Allison-Gruenewald, K., ve Klein, B. R., (2015). "Assessing the Attractiveness and Vulnerability of Eco-Terrorism targets: A Situational Crime Prevention Approach", *Studies in Conflict & Terrorism*, 38:6, 433-455. Doi: 10.1080/1057610X.2015.100.9798.
- Güngörmez, O. ve Alkanat, A. (2019). "Environmental Terrorism and Arson Attacks on Forests by the PKK", *SETA Analysis*, 56, İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık
- Hirsch-Hoefler, S. ve Mudde, C. (2014). "Ecoterrorism: Terrorist Threat or Political Ploy?", *Studies in Conflict & Terrorism*, 37:7, 586-603. Doi: 10.1080/1057610X.2014.913121
- Joosse, P. (2012). "Elves, Environmentalism, and 'eco-terror': Leaderless Resistance and Media Coverage of the Earth Liberation Front", *Crime, Media, Culture: An International Journal*, 8:1, 75-93. Doi: 10.1177/174.165.9011433366.
- Jarboe, J. (2002). "The Threat of Eco-Terrorism", Testimony in the House Resources Committee, Subcommittee on Forests and Forest Health, 2 Şubat 2002, Erişim tarihi 30 Mayıs 2022 <https://www.fbi.gov/news/testimony/the-threat-of-eco-terrorism>
- Kennedy, R. (1999). "Is one person's terrorist another's freedom fighter? Western and Islamic approaches to 'just war' compared", *Terrorism and Political Violence*, 11:1, 1-21. Doi: 10.1080/095.465.59908427493
- Laqueur, W. (1987). *The Age of Terrorism*. Boston: Little Brown and Company.
- Leader, S. H. ve Probst, P. (2003). "The Earth Liberation Front and Environmental Terrorism", *Terrorism and Political Violence*, 15:4, 37-58. Doi: 10.1080/095.465.50390449872
- Liddick, D. R. (2006). *Eco-Terrorism: Radical environmentalist and Animal Liberation Movements*. Westport, CT: Praeger
- Loadenthal, M. (2014). "Eco-terrorism? Countering Dominant Narratives of Securitisation: A Critical, Quantitative History of the Earth Liberation Front (1996-2009)", *Perspectives on Terrorism*, 8:3, 16-50.
- Loadenthal, M. (2017). "Eco-Terrorism: An Incident-Driven History of Attack (1973-2010)", *Journal for the Study of Radicalism*, 11:2, 1-34.
- Miller, J. A. (2000). Eco-terrorism and eco-extremism against agriculture. Spiral bound: self-published. Erişim tarihi 3 Mart 2021. https://start.umd.edu/pubs/START_EffectivenessofLECountermeasuresOperationBackfire_Sept2012.pdf
- Miller, D. S., Rivera J. D. ve Yelin, J. C. (2008). "Civil Liberties: The Line Dividing Environmental Protest and Ecoterrorists". *Journal for the Study of Radicalism*, 2:1, 109-123.
- Monaghan, R. (1999). "Terrorism in the name of animal rights", *Terrorism and Political Violence*, 11:4, 159-169. Doi: 10.1080/095.465.59908427538
- Monaghan, R. (2013). "Not quite terrorism: Animal Rights Extremism in the United Kingdom", *Studies in Conflict & Terrorism*, 36:11, 933-951. Doi: 10.1080/1057610X.2013.832117.
- Naess, A. (1986). "The Deep Ecology Movement, Some Philosophical Aspects", *Philosophical Inquiry* 8, 10-31.
- Nagtzaam, G. ve Cheltenham, E.E. (2017). "From environmental action to ecoterrorism? Towards a process theory of environmental and animal rights oriented political violence", *Global Crime*, 18:4, 442-444. Doi: 10.1080/17440.572.2017.13359

- National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START) (2019). Global Terrorism Database (GTD), Erişim tarihi 10 Ocak 2021 www.start.umd.edu/gtd
- Pellow, D. (2016). "Eco-terrorism". J. Adamson, W. A. Gleason, ve D. Pellow, *Keywords for Environmental Studies*, New York University Press
- Perlstein, G. (2003). 'Comments on Ackerman, Terrorism and Political Violence, 15:4, 171-172.
- Rapoport, D. C. (2004). 'The Four Waves of Modern Terrorism'. A. K. Cronin & J. M. Lodes (Eds). *Attacking Terrorism. Elements of a Grand Strategy*, Washington, DC: Georgetown University Press: 46-73.
- Roberts, J.J. (1986). *Against All Odds: Animal Liberation 1972-1986*, London: Arc Print.
- Schmidt, A. P. ve Jongman, A. I. (1988). *Political Terrorism*. SWIDOC Amsterdam and Transaction Books.
- Roberts, D. (2005). "Behind the eco-terrorism hype". *Grist Magazine*, Erişim tarihi 5 Mart 2021. <http://gristmill.grist.org/story/2005/9/30/161855/060>
- Schwartz, D. M. (1998). "Environmental Terrorism: Analyzing the Concept", *Journal of Peace Research*, 35:4, 483-496.
- Sedgwick, M. (2007). "Inspiration and origins of global waves of terrorism", *Studies in Conflict & Terrorism*, 30:2, 97-112. Doi: 10.1080/105.761.00601101042.
- Singer, P. (1975). *Animal Liberation: a new ethics for our treatment of animals*. New York: New York Review.
- Smith, G. D. (1990). *Combatting Terrorism*, London: Routledge.
- Stallwood, K. (2004). "A Personal Overview of Direct Action". S. Best ve A.J. Nocella (Der.). *Terrorist or Freedom Fighters?*, New York: Lantern.
- Teichman, J. (1989). "How to Define Terrorism?" *Philosophy*, 64:250, 505-517.
- United States of America: Uniting and Strengthening America by America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001 (USA Patriot Act) [United States of America], 26 Ekim 2001.
- Vanderheiden, S. (2005) "Eco-terrorism or Justified Resistance? Radical Environmentalism and the 'War on Terror'", *Politics and Society*, 33:3, 425-447. Doi: 10.1177/003.232.9205278462.
- Wagner, T. (2008). "Reframing Ecotage as Terrorism: News and the Discourse of Fear", *Environmental Communication*, 2:1, 25-39. Doi: 10.1080/175.240.30801945617.
- Ward, M. B. Federal Bureau of Investigation, "Counterterrorism Division" (2008). *Operation Backfire Press Conference*, Washington D.C.: Foreign Press Center. Erişim tarihi 18.03.2021 www.fbi.gov/congress/congress02/watson020602.htm
- Watson, D. L. (2002). The Terrorist Threat Confronting the United States, testimony before the Senate Select Committee on Intelligence, 6 Şubat, hErişim tarihi: 18.02.2021. <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/terrorism-2002-2005/terror02%2005.pdf>
- Weinberg, L., Pedahzur, A., ve Hirsch-Hoefler, S. (2004). "The Challenges of Conceptualizing Terrorism", *Terrorism and Political Violence*, 16:4, 777-794, Doi: 10.1080/095.465.590899768

A Discussion on the Concept of Eco-Terrorism: An Analysis of the Earth Liberation Front and Animal Liberation Front

Ayfer GENÇ YILMAZ*

The end of the Cold War redraws the international security landscape and terrorism has become one of the most significant security issues worldwide. Notably, in the aftermath of 9/11, a vast scholarly debate arose to redefine the highly contested concept of terrorism. On one side, political authorities and security institutions gradually expanded the term's meaning to prioritize safety instead of liberty. On the other side, many scholars intended to give an objective and precise definition to prevent the abuse of fundamental rights and freedoms in the name of the war against terrorism. Their primary objective was to narrow the definition of terrorism to safeguard groups fighting for their political rights and freedom.

To combat international terrorism, the United States invaded Iraq and Afghanistan. These interventions were external dimensions of the US anti-terrorism policy. On the internal level, the US strengthened the extant legislation and enacted the US Patriot Act to prevent terrorist groups from initiating other terrorist acts inside the country. During this same period, political authorities and security institutions turned their face toward radical animal rights and environmentalist movements. According to them, these groups pose the most likely terrorist threat inside state borders and against law and order in the US. Thus, these groups committed terrorist attacks and must be considered domestic terrorist groups. Their main argument was that these groups damaged the property of innocent civilians.

This paper discusses whether the activities of environmentalist and animal rights movements can be qualified as terrorism. For doing this, the paper uses the theoretical framework and the definition of terrorism suggested by Ganor. As it is accepted, the definitions of terrorism are always ambiguous. According to the widely recognized definition of terrorism, for an act to be qualified as terrorism, it must include violence first. Second, terrorist groups use violence to reach their political objectives. However, these two elements are too general and have the potential to provide an extensive definition of terrorism. Furthermore, a general and ambiguous definition of terrorism would lead to a strain on civil liberties. For instance, in the aftermath of 9/11, many

---

* Istanbul Commerce University, Istanbul, Turkey. E-mail: agenc@ticaret.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4714-0639

scholars worldwide tried to give a much more detailed and precise definition of terrorism. Within this context, Ganor suggested that an act becomes terrorist when it targets civilians. Whereas his contribution was very significant, this definition is still insufficient for an appropriate evaluation of attacks committed by various animal rights and environmentalist groups.

With the worldwide environmental degradation, many environmentalist and animal rights movements arose in the 1970s and have spread to the European and American continents since then. Animal Liberation Front was created in the United Kingdom in the 1970s. In this regard, it appears as the first example of a social movement created to safeguard animals and fight for their liberation from human exploitation. Another group in the United States, the Earth First, appeared in the 1980s to protect the environment from human exploitation and prevent its degradation. Earth Liberation Front was founded by more radical members of the Earth First to fight for the rights of the environment more radically. The Movement appeared in the UK in 1992 and defended direct action and revolutionary violence as its primary mechanisms to protect the environment and give an end to its exploitation by human beings. Many environmental activists emphasize that their activities do not include any damage to people or animals but solely to property. These groups damage the property of people or corporations exploiting nature and animals. Additionally, the property damage helps these groups to make their voices heard and bring public attention to environmental issues. A closer analysis of illegal acts committed by ELF and ALF demonstrates that they use tactics such as monkey-wrenching and sabotaging an inanimate object to protect the environment and animal rights. These movements did not hesitate to commit violent acts and cause property damage.

By analyzing these movements and their illegal acts, this paper tries to find out how to improve the definition of terrorism suggested by Ganor. It concludes that a more precise definition of violence should be created first. In this regard, the definitions suggested for terrorism must be precise whether violent acts must be directed toward a civilian or any property damage can be conceptualized as a violent act. In the second place, as Ganor's definition suggests, acts of terrorism must be directed toward civilians. Nevertheless, the newly established definition must be clear enough to explain what it means to be directed toward civilians. In other words, an answer must be given to the question of "who are civilian targets?" Is it possible to classify any property damage as a civilian target? Finally, what is missing from Ganor's definition of terrorism is that for an act to be qualified as terrorism, it must create fear in society. Thus, the acts committed by the ELF and ALF must be evaluated on the ground of fear they provoked among people. This last criterion reveals the missing part of Ganor's definition.